

Nowa strategia jednolitego rynku UE

Numer: XXII

28.10.2010

Jednolity rynek jest jednym z elementów, które umożliwiły urzeczywistnienie idei wspólnoty państw europejskich. Na podstawie jego założeń zapewniony został swobodny przepływ towarów, kapitału, usług oraz pracowników na obszarze UE, co umożliwiło współpracę, wymianę wiedzy i umiejętności pomiędzy przedsiębiorstwami, przyczyniło się do zwiększenia konkurencji wewnątrz Unii, zapewniając większy wybór konsumentom, a także ułatwiło powstawanie dużych przedsiębiorstw, mających większe szanse zaistnienia w skali światowej. Zasady jednolitego rynku europejskiego w dużym stopniu wpłynęły również na budownictwo, ponieważ ustaliły warunki swobodnego przepływu wyrobów budowlanych oraz umożliwiły przedsiębiorstwom projektowym i wykonawczym funkcjonowanie na całym obszarze UE.

Plany zakładające zniesienie głównych barier gospodarczych pomiędzy państwami członkowskimi UE zostały sformułowane przez Komisję Europejską w tzw. „Białej Księdze” opublikowanej w 1985 roku, natomiast za datę faktycznego zaistnienia jednolitego rynku europejskiego uznaje się rok 1993, kiedy to zostały zatwierdzone niezbędne akty prawne. Korzystne efekty wynikające ze wprowadzenia jednolitego rynku stanowią istotny bodziec wpływający na szybkość rozwoju oraz stabilność gospodarki europejskiej. Mimo to Komisja Europejska doszła do wniosku, że w obecnej postaci nie wykorzystuje on pełni swojego potencjału, który mógłby doprowadzić do zaistnienia bardziej efektywnego, zgodnego z zasadami zrównoważonego rozwoju rynku europejskiego. Analizy obecnej sytuacji oraz zaproponowania kierunków zmian mających zwiększyć efektywność pożądaných oddziaływań jednolitego rynku na gospodarkę UE podjął się profesor Mario Monti w raporcie „A new Strategy for a single market” opublikowanym w maju 2010 roku [[załącznik 1 – raport_prof_Monti_2010](#) [1]].

W dokumencie przedstawiono trzy zbiory inicjatyw, składających się na kompleksowe podejście do odnowy jednolitego rynku:

- inicjatywy na rzecz budowy silniejszego jednolitego rynku;
- inicjatywy na rzecz budowy konsensusu w sprawie silniejszego jednolitego rynku;
- inicjatywy na rzecz wspierania silniejszego jednolitego rynku.

Ich podstawowym celem jest usunięcie istniejących punktów krytycznych oraz wypełnienia luk, które hamują innowacyjność i tłumią potencjał rozwojowy jednolitego rynku. Obok zaleceń dotyczących pełnego wykorzystania jednolitego rynku usług, zapewnienia mobilności pracowników czy stworzenia jednolitego rynku cyfrowego wymieniono w raporcie potrzebę „wykorzystania potencjału jednolitego rynku do promowania rozwoju ekologicznego i przekształcenia gospodarki Europy w gospodarkę niskoemisyjną i wydajną pod względem zarządzania zasobami.” Zdaniem prof. Monti podniesienie efektywności jednolitego rynku jest również dla Europy najlepszym wewnętrznym źródłem wzrostu gospodarczego oraz nowych miejsc pracy, co ma szczególne znaczenie w obliczu doświadczeń kryzysu gospodarczego z 2008 roku.

„Globalne rynki ekologicznych i niskoemisyjnych produktów, usług oraz technologii rosną w tempie niemającym sobie równego na żadnym innym rynku. Wartość globalnego rynku szacuje się obecnie na 1 bln EUR rocznie i przewiduje się, że do 2020 r. osiągnie 3 bln EUR [...] Jednolity rynek energii to największy atut Europy pod względem promocji niskoemisyjnego, cechującego się efektywnym wykorzystaniem zasobów wzrostu gospodarczego, zarysowanego w strategii „Europa 2020”, a także czerpania korzyści z oczekiwanego rozwoju branż związanych z ochroną środowiska”

prof. Mario Monti

Pierwotna koncepcja jednolitego rynku została zainicjowana 25 lat temu, co każe przypuszczać, że uwarunkowania wpływające na charakter i sposób funkcjonowania ujednoczonego rynku uległy znaczącym zmianom. Zgodnie z omawianym raportem, można wyszczególnić wśród nich aspekty zewnętrzne (światowe), czyli globalizację, wyłonienie się nowych potęg gospodarczych, postęp technologiczny, szczególnie w zakresie branży IT, rosnące znaczenie usług w gospodarce, a także coraz większą świadomość wyzwań związanych z koniecznością ochrony środowiska i klimatu. Do najbardziej istotnych czynników wewnętrznych z kolei należy rozszerzenie Unii z 10 do 27 państw członkowskich, będące jego skutkiem większe zróżnicowanie gospodarcze, jak również wprowadzenie w 16 państwach wspólnej waluty oraz wejście w życie traktatu lizbońskiego.

Inne, nie uwzględnione dotychczas czynniki, które zdaniem profesora Monti mogą mieć szczególne znaczenie dla koncepcji jednolitego rynku, to rozwój e-handlu, usług innowacyjnych oraz branż związanych z ochroną środowiska. Według autora raportu są to sektory, które w przyszłości w największym stopniu będą korzystnie oddziaływać na tempo wzrostu gospodarczego i zatrudnienie, w związku z czym Europa powinna wykorzystać pełną gamę narzędzi jednolitego rynku w celu stymulowania budowy cyfrowej i niskoemisyjnej gospodarki, bardziej efektywnie korzystającej z zasobów. W raporcie wskazane jest również szczególne znaczenie ekonomiczne, jakim charakteryzują się wyroby i technologie przyjazne środowisku naturalnemu, wynikające w dużej mierze z wartości kreowanego przez nie rynku (patrz ramka). Idea jednolitego rynku, poprzez stworzenie stabilnych ram regulacyjnych dla wielkoskalowych produktów infrastrukturalnych, aktywnego zastosowania normalizacji oraz rozważenie możliwości zastosowania modelu nowego podejścia w tej dziedzinie, może przyczynić się do jeszcze lepszego wykorzystania ich potencjału.

Raport wskazuje też na konieczność zwrócenia szczególnej uwagi na wdrożenie koncepcji ujednoczonego rynku w zakresie gałęzi gospodarki wymienionych przez inicjatywę LMI, wśród których znalazły się m.in. budownictwo zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz energia odnawialna. Zdaniem autora powinny one od początku być jednolitymi rynkami. Kolejną wskazówką zawartą w dokumencie jest potrzeba reformy procesu normalizacji europejskiej, w celu uzyskania szybszego i bardziej efektywnego mechanizmu ustanawiania norm, uwzględniającego realia rynku i wykorzystującego uznane doświadczenia międzynarodowe.

Inną istotną kwestią poruszoną w raporcie jest również zagadnienie wykorzystania zamówień publicznych do realizacji celów polityki europejskiej. Prawo UE w zakresie zamówień publicznych w dużej mierze okazało się sukcesem, czyniąc tę dziedzinę jednym z najbardziej rozwiniętych i zaawansowanych technologicznie obszarów jednolitego rynku. Nie znaczy to jednak aby nie istniała potrzeba uproszczenia i dalszej modernizacji przepisów w tym zakresie. Zmiany powinny m.in. stworzyć korzystne warunki do tego żeby zakupy publiczne promowały innowacyjne produkty i technologie związane z ochroną środowiska i klimatu oraz oszczędnością energii. Zdaniem prof. Monti, w niektórych obszarach również polityka podatkowa może stanowić uzupełnienie legislacji na drodze do osiągnięcia zakładanych celów. Na przykład opodatkowanie ekologiczne mogłoby stanowić wsparcie dla inicjatyw mających na celu zatrzymanie zmian klimatycznych.

Raport profesora Monti sugeruje wprowadzenie w zasadach funkcjonowania jednolitego rynku europejskiego modyfikacji, które będą odpowiedzią na zmiany uwarunkowań wynikające z nieustannego postępu. Zgodnie z zawartymi w nim тезami, ujednoczenie powinno w szczególności dotyczyć rynków zidentyfikowanych przez inicjatywę LMI jako pionierskie (w tym budownictwa), oraz, za pomocą narzędzi prawnych, finansowych i normalizacyjnych, stymulować ich ewolucję w kierunku innowacji i zrównoważonego rozwoju.

mgr inż. Jadwiga Tworek
mgr inż. Łukasz Adamus
Instytut Techniki Budowlanej

Adres URL źródła: <http://www.zb.itb.pl/informator/nowa-strategia-jednolitego-ryнку-ue>

Odnosiniki:

[1] http://zb.itb.pl/files/zb/raport_prof_monti_2010.pdf